

NIKOLAJ KOLJADA

LAŽLJIVICA

-jednočinka-

Preveo

Novica Antić

LICA:

MARGARITA SERAFIMOVNA, 70 godina

SERAFIMA MARGARITOVNA, 70 godina

U provincijskom muzeju.

Naše vreme.

Proleće, početak maja. U muzeju, staroj kućici u centru varoši, hladno, grejanje je isključeno. To je prizemna kuća, drvena – provincijski muzej, ne zna se čega, da li lokalne literature, možda istorije, ili neke ovdašnje značajne ličnosti. Nije jasno, sve je na gomili, sve pomešano, svakojaki eksponati vise po zidovima.

I nekakav zeleni mundir stoji u uglu, u vitrini, i sablje vise po zidovima, i knjige na policama, i šoljice i tanjirići u ormaru, zajedno sa starim novčićima, pismima, guščijim perima.

Još su tu i punjene lisice, medved, tetrebi i zečevi. U sve četiri muzejske prostorije – starinski nameštaj: stočići, netiši, pisači sto, škrinje, ormari, isti bronzani lusteri vise sa plafona svake prostorije.

I svašta tu još leži, valja se, trice i kućine, zaboravljene, prašnjave, plesnjive stvarčice, nikom' potrebne, odavno zrele za bacanje.

Ipak, sve je nekako udobno, prijatno, vrlo čisto. Svuda ćilimčići, stolnjaci, krparice, na prozorima laneni zastori kroz koje probijaju zrake sunca. Deluje kao da je sve skupljeno bez ikakvog reda ali, opet, nekako kao da nije mrtvo, kao da se tu živi, kao da je domaćin maločas izašao, samo na tren, jer ovde je sve što je potrebno za život

U jednom uglu, na podu, rešo, na njemu lonac u kome se krčka krompir.

Domaću atmosferu jedino narušavaju omanji stubići između kojih je razapet crveni plišani kanap, a na njemu, cedulje zakačene lepljivom trakom, na kojima je rukom ispisano „Molimo ne sedajte!“ „Molimo ne idite iza ograde!“ „Molimo, ne dirajte rukama nameštaj!“ „Molimo, pazite na higijenu!“ „Molimo ne otvarajte fioke!“ „Molimo, ne dirajte rukama eksponate!“.

Tu je i omanji sto, prekriven stolnjakom, na njemu tanjiri, pribor, sve servirano i prekriveno salvetama. Kraj vrata je veći sto, na njemu žuti telefon.

Kraj jednog od tih plišanih kanapa-ogradica, stoje MARGARITA SERAFIMOVNA i SERAFIMA MARGARITOVNA.

MARGARITA je u strogoj odeći, u sandalama, sa urednom frizurom.

SERAFIMA je sasvim drugačija, sva nekako razdrljena, u kineskoj perjanoj jakni, iz koje viri punjenje, sa torbetinama – one su kraj nje. Na glavi joj pletena kapa od zečje vunice, sva uvaljana, na nogama joj gumene čizme, nos joj crven, tek što je ušla, smrzla se napolju, sa čizama se voda sliva na ćilimčiće i krpere.

Sat sa kukavicom oglašava šest popodne. Kukavica šest puta izlazi i kuka.

SERAFIMA: Do koliko vi ovde večeras služite otadžbini?

MARGARITA: Kako to mislite?

SERAFIMA: Jel' vam još otvoren muzej?

MARGARITA: Zar se ne vidi?

SERAFIMA: Evo, ja donela ovu vezenu maramicu.

MARGARITA: A šta ću ja sa njom?

SERAFIMA: Ne vi, nego muzej. Muzeju sam donela, ovom u kome sad' stojimo.

MARGARITA: A šta će muzej sa njom? I, najvažnije, zašto?

SERAFIMA: To je uspomena. To je maramica još od moje prababe. Ova maramica pamti i rat iz 1812. Možda je i Kutuzov, lično, držao u ruci!

MARGARITA: A Napoleon, da je nije i on držao?

SERAFIMA: Ja mislim da je i on držao.

MARGARITA: Aha. Evo, kao da gledam Rjepinovu sliku: stoje Kutuzov i Napoleon uoči Borodinske bitke i useknjuju se u vašu maramicu. Useknjuju se, useknjuju, jedan drugom otimaju, ovu, tu, vašu maramicu, pa posle, hajd' u bitku...

SERAFIMA: Jeste. Baš ovu.

MARGARITA: Da, ovu gomilicu šroke.

SERAFIMA: Tu, jeste, baš tu gomilicu štroke. Šta mislite? Igra slučaja? Ne bih rekla. Nećete da je uzmete? Nema veze. (*Pauza*) Muzej, aha. Ne ceptite vi baš nad našom istorijom, jasna stvar, u oči vam kažem! Liberali! Jel' da?

MARGARITA: Ceptim ja nad našom istorijom. Samo, ako je besplatno. A vi tu hoćete da mi prodate ovo. To, tu. Nećete da poklonite. Ženo, ovo je muzej. Shvatate? Naši fajlovi sećanja, da tako kažem. Shvatate?

SERAFIMA: Šta?

MARGARITA: Tu je prošlost, skupljena na jednom mestu. Ovde ne možete bez ulaznice. Ubacite u automat pet rubalja i on će vam izbaciti ulaznicu. Shvatate?

SERAFIMA: Aha. Shvatam. Još i da vam dam mojih pet rubalja. Aha. Odmah. Bez ulaznica. Imam ove gumenjake na nogama. One mu dođu moje ulaznice. U njima ću da malo prošetam ovde, da obiđem. Jer, ovde se svašta događa, svašta, vidim ja.

Obilazi prostoriju, prilazi stolu na kome je žuti telefonuzima slušalicu, više.

Obezbeđenje? 'Što vi tako kilavo čuvate muzej,a?! Ili ste i vi sa njima u talu?!

MARGARITA: Šta to radite, kome to vičete?! Koji ste broj okrenuli?

SERAFIMA: Nisam ništa okrenula. Ništa. Ja vičem u svemir.

MARGARITA: Ženo, idite već jednom! Nema čuvara, pustili smo ga kući! Šta se tu derete? Ovde mora da vlada tišina! Eksponati će od vaše dreke da popucaju!

SERAFIMA: Ko će da popuca?

MARGARITA: Staklene vitrine će popucati! Ovo je muzej, kažem vam! Ovde je kod nas specijalna mikroklima, ventilacija, a vi mi tu dovlačite prljavštinu sa ulice, i još vičete!

SERAFIMA: U duši je tebi prljavština. Još to treba proveriti, ko dovlači prljavštinu u muzej. Ukratko, dosta prenemaganja. Ne razvlači mi sline tu.

MARGARITA: Šta?! Čujete šta vam kažem, stakla će od vaše vike popucati!

SERAFIMA: Aha, samo što nisu popucala. Gde su vam ovde čuvari? Nema nikog? Jasna stvar! Razvlači ko stigne državnu imovinu! Jer, niko ne kontroliše, a oni tu u muzeju stalno pijanče! Orgijaju! A sve babetine! Skupe se i loču! I danas! Skupile se da nategnu! Eto, molim lepo!

Spušta slušalicu.

Prilazi manjem stočiću u centru sobe, smakne salvetu kojom je sto prekriven. Sto je postavljen. Na njemu sveži krastavčići, tacne sa seckanim kobasicama, šunkom, paradajz – skromno ali, može da se pregrize.

MARGARITA: Pa šta? Ja slavim jubilej! Ja danas proslavljam, ne 80, ne 75, sedamdeset godina! A još je i Prvi maj i Dan pobeđe!

SERAFIMA: I, koliko vam je onda godina, a i koji praznik slavite? Odlučite se!

MARGARITA: Koliko treba! Koji hoću!

SERAFIMA: A, šta, da nije možda ovde u muzeju kafana? Vidim ja kako se ponašate. Svaki dan ja prođem, prošetam sa Petrikom kraj ovih prozora, kraj vašeg muzeja, gledam vašu pijanku.

MARGARITA: Sa kakvim vi to Petrikom šetate? Vi ste stara žena!

SERAFIMA: Nisam ja stara žena. A Petrik je moje kuće. Član moje porodice. A vi mislili – neki muškarac? Vi ovde razmišljate o muškarcima! Jasna stvar. Evo, ponavljam, donela sam maramicu, hoćete li da je otkupite?

MARGARITA: Jasna stvar. Petrik-član porodice, nije muškarac, nego pas. Hitna pomoć već dolazi. Psihijatrija. A ja vas još jednom pitam, gde ću ja sa tom vašom maramicom, opet i opet vas pitam?

SERAFIMA: Ne vi, nije vama, nego muzeju. Opet vam kažem. Ne histerišite mi tu, razgovarajte mirno sa posetiocima muzeja.

MARGARITA: Dobro, a šta će muzej sa njom? I glavno – zašto? Mi tih stvarčica, maramica, vezova, hekleraja, imamo preko glave, ne znamo šta sa njima. Sve je prepuno maramica! Sve fioke, sanduci, škrinje. Da ste makar nešto malo bolje doneli, ne na prodaju, nego na poklon!

SERAFIMA: Odavno vas ja posmatram. Još od lane sam vas ja upamtila, kako ovde pravite klub alkoholičara! Još jednom vam kažem, stare alkoholičarke! Kažem, skupljate se ovde i ločete, cugate, nalivate se, pevate pesme, dernjate se, cela ulica vas čuje, ceo naš Literaturni kvart vas čuje! Ovo nije muzej, nego dom pijanaca! A, moliću, sebe nazivate nikako drugačije, nego „esencijom intelektualaca“. Jel' tako? Esencija?! Kamena soda, pre bih rekla!

MARGARITA: Jeste, ovde se okuplja rodbina, potomci naših lokalnih književnika. Ovo je muzej Čehova, Gorkog, Šolohova, Iljfa i Petrova –zato se i okupljaju srodnici! I drugih velikih pisaca, ovo je i njihov muzej!

SERAFIMA: Jaooo, ala ga ti nalaga!?! Otkud rođaci Čehova u našoj varoši?! Tebi se neka daska u glavi pomerila, ispametila si se?

MARGARITA: Ne bukvalno rođaci, već rođaci po duhu, ženo.

SERAFIMA: Lažljivica!

MARGARITA: Šta? Kako?!

SERAFIMA: Napisaću ja žalbu u upravu, videćeš, u policiju, u sanitarnu inspekciju, u službu za zaštitu potrošača, u protivpožarno, u poresko, svuda gde treba! Da vas pričvrnje, sve vas, matore alkoholičarke, da vas dobro pričvrnje!

MARGARITA: Dragi Bože, ona šetka sa Petrikom i ljudima kvari raspoloženje! Mi ovde nemamo Petrike! Pišite do mile volje! Lepo narod kaže: Ne bi znali da je detlić, da ne otkucava!

SERAFIMA: Da, Petrike nemate. Detlići. Vama detlići kuckaju u glavi, već krenula staračka demencija, zato što ste pijandure, sve vi!

MARGARITA: Gotovo! Kraj! Idite. Uključujem alarm u muzeju, gotovo.

SERAFIMA: Znači, nećete uzeti maramicu?

MARGARITA: Ne! Već sam rekla, neću. I?

SERAFIMA: A imam ja još ovde..evo (*Kopa po torbi, vadi svećnjak*) Retka stvar. Takve stvari sada više ne prave.

MARGARITA: Takve navalentne, pravo da vam kažem, više ne prave. Vaš svećnjak je „mejd in Kina“! Peking! Ili Šangaj! Odlazite!

SERAFIMA: Malo pažljivije sa izražavanjem. Evo ga čajnik, evo primus, evo fini porculan, retke stvari, a ne kao ovde, kod vas, gledaj!

MARGARITA: A vi celu kuću dovukli ovamo? Jeste li makar nešto ostavili sebi? Gotovo. Ovo nije buvljak. Gotovo. Doviđenja.

Ćute.

SERAFIMA: Znači, slavite Prvi maj, Dan pobede, jeli? Dan pobede nad vašim staračkim alkoholizmom, jeli?

MARGARITA: Pa, ako hoćete, može i tako. Odlazite, čujete šta kažem?

Ćute.

SERAFIMA: Ja vas sve mrzim, sve, ja sam svima kvarila život, tako ću vas ojaditi, tako ojaditi, ja sam uvek kvarila, i uvek ću, i vama, gadovi, ojadiću vas, uvek, ojadiću, ojadiću!

MARGARITA: Zašto?

SERAFIMA: Mrzim vas, sve vas mrzim, gadovi!

MARGARITA: Zbog čega?

SERAFIMA: Ni zbog čega, prosto tako.

MARGARITA: Zašto?

SERAFIMA: Mrzim sve gadove. Sve bih poubijala, toliko mrzim. Ovim gumenjacima zgazila. Mene zloba prema svima vama guši. Mene radost obuzme kada negde, neko umre, ili negde, nekome nije dobro.

MARGARITA: Zašto?

SERAFIMA: Tako treba. Meni je tako bolje. Lakše.

MARGARITA: Užas. Vi ste mnogo bolesni. Evo, uskoro mi dolaze ljudi, na slavlje i oni će mi pomoći. Da vas izbacimo! Vidim da sama neću moći da izađem na kraj sa vama, bezobraznicom! I čuvar, baš danas otišao na selo, da sadi krompir. Ovde se pazi na tišinu, kažem vam! Ekspoziti ne smeju da se izlažu vibracijama!

SERAFIMA: A ja i ne vibriram.

MARGARITA: Vibrirate glasom! Stakla na vitrinama će popucati! Kreštite kao, kao Jerihonska truba! Naši fajlovi sećanja će propasti!

SERAFIMA: Staklo će uskoro da popuca od vašeg lokanja! Dajte mi knjigu žalbi, sve ću da napišem, kako vi, moliću lepo, čuvate te fajlove sećanja!

MARGARITA: Kakvo lokanje? Šta to pričate?

SERAFIMA: Gde je knjiga žalbi?

MARGARITA: Mi nemamo knjigu žalbi, već knjigu utisaka! Eno je, leži na stolu. Pišite šta hoćete, eno je, knjiga!

SERAFIMA: I napisaću!

SERAFIMA otvara knjigu utisaka, hoće da sedne na stolicu, sprema se da piše.

MARGARITA: Zabranjeno je sedeti na eksponatima!

SERAFIMA: Ako je, nema veze! Ja ću stoječki. Muzej, aha. Dvadeset prvi vek, aha. A hemijsku privezali kanapčetom, da je neko ne zdipi. Uh. „ Ja sam građanka Serafima Margaritovna Kiseljova...“

MARGARITA: Ko je Serafima Margaritovna?

SERAFIMA: Ja sam Serafima Margaritovna!

MARGARITA: Ja sam Margarita Serafimovna!

SERAFIMA: A ja Serafima Margaritovna!

MARGARITA: A ja Margarita Serafimovna! Nemojte da mi se šegačite!

SERAFIMA: To se vi šegačite, sa nacionalnom kulturom i Istorijom! Prolazim ja svakog dana pored ovog vašeg muzeja sa Petrikom, idem, ja živim tu, preko puta, i stalno vas posmatram, vas tri i četvrti, čuvar – kroz prozore i mozak mi puca, hoće da eksplodira! Još malo će krv iz očiju da mi šikne, od sramote, zbog vas! Zato, jer vidim, vidim šta ste tu napravili!

MARGARITA: Ma, mi se samo družimo posle posla, pravimo planove, razmišljamo o raznim novim izložbama, a danas, eto, danas sa saradnicama obeležavamo, eto – Uskrs! Šta, nije valjda zabranjeno?

SERAFIMA: Aha, već i Uskrs! A Prvi maj, Dan pobede, i rođendan – to ste batalile, jeli? Pa malo pre ste rekli da ih slavite?

MARGARITA: I šta onda, opet vas pitam – da li je to zabranjeno?

SERAFIMA: Znači, 'oćete li i Dan pobede da slavite?

MARGARITA: I Dan pobede! I Dan pionira! I dan brige o deci! I Dan republike! Mi Rusi imamo mnogo praznika, sve ćemo da ih proslavimo! Eto, vi niste Ruskinja – vi ih ni nećete slaviti sa nama!

SERAFIMA: Zašto ja nisam Ruskinja?!

MARGARITA: Pa, prezime po ocu vam Margarinovna, sami ste rekli! Nije naše!

SERAFIMA: Malo ste omašili, nije Margarinovna, nego Margaritovna! Moj tata se zvao Margarit – bio Bugarin! Na bugarskom „margarit“ – to znači biser, jasno? Tata Bugarin!

MARGARITA: Znači, vi ste Serafima Biserovna?

SERAFIMA: Džabe me vi podbadate. Nije smešno i neće vam uspeti. Znači, evo šta još: donela sam ja i (*Kopa po torbi*) evo, ovo, bokalčić, liveni, samo nema pića u njemu, mislim, to bi baš bilo po vašem ukusu.

MARGARITOVNA: Kažem vam – ništa nam ne treba: ni piće, ni bokalčić. Gotovo, doviđenja, muzej je zatvoren! Serafima Margaritovna, vas je takvih mnogo, a ja sam jedna!

SERAFIMA: Ne, nije zatvoren! U Pravilniku o muzejima Ruske Federacije lepo piše „Muzeji se zatvaraju kada ih napusti poslednji posetilac“!

MARGARITA: Nešto se ne sećam tog pravilnika.

SERAFIMA: A čega vi uopšte možete da se setite?! Sećate li se vaših, kako kažete, fajlova? Svega se sećate, jeli?

Ćute.

MARGARITA: Dobro. Razgledajte našu muzejsku postavku, do kraja – i onda se gubite.

SERAFIMA: A, ne. Meni treba stručno vođenje. Potrebna su mi objašnjenja. Ne mogu samo tako da gledam te sakupljače prašine. Moram da shvatim zašto je sve to tu i zašto je sakupljeno.

MARGARITA: Vi treba da shvatite, jeli?

SERAFIMA: Jeste, ja zahtevam da mi se kaže zašto je to sve ovde, i tamo, i ovamo, sve ovo.

MARGARITA: Ovde, tamo i ovamo? Dobro. Počinjemo razgledanje. Evo ovde vam je, ženo, ispod stakla, mamutovo govno. Okamenjeno. Ovo tamo – oko dinosaurusa. Okamenjeno. Ono onde – kostur zmije koju su izvukli iz krokodilovog trbuha. Kostur je tu, a krokodil negde, tamo, još živ. Ovo, tu, oružje iz petnaestog veka. Može da opali, kako se to kaže kod Antona Pavloviča. I, eto, to je sve. Jeste li se nauživali istorije našeg kraja? Sve shvatili o našem kraju? A sada, odlazite.

SERAFIMA: A zašto muzej nosi ime Čehova, ili ne znam kog' pisca, a u njemu mamutovo govno?

MARGARITA: Serafima Margaritovna!

SERAFIMA: Margarita Serafimovna!

MARGARITA: Serafima Margaritovna!

SERAFIMA: Margarita Serafimovna!

MARGARITA: Serafima Margaritovna! Ne izazivajte me!

SERAFIMA: Margarita Serafimovna! Pa vi ćete zapaliti ovaj vaš bajni, prebajni muzej!

MARGARITA: Zašto bih ga ja zapalila?!

SERAFIMA: Zato što sam nanjušila: oseća se zagoreli krompir. Zagore vam krompir ne rešou, pretvorio se u pire vaš krompir. A vi samo tim jezikom palacate, tandrčete, klopoćete, a muzej vaš dični izgore!

MARGARITA panično trči, čupa gajtan od rešoa iz utičnice, dogradi krpu, podiže lonac sa rešoa, stoji sa njim u rukama.

MARINA: Stojte tamo, ništa ne pipajte, samo da sipam vodu!

Trči u toalet, sipa hladnu vodu u lonac.

SERAFIMA stoji, noktom kopa po nekoj slici na zidu.

SERAFIMA: Sipaće ona. Sama odavno treba da bude prosuta. Poslednju pričest da joj sipaju na glavu. Na groblju da bude eksponat, a ona muzej vodi, pokazuje eksponate. I još ovde pije! Svi oni tu piju, nalivaju se!

MARGARITA se vraća, stavlja lonac na sto, iz njega izbija para. Stoji, ćuti.

Sipala si vodu?

MARGARITA: Od kada smo mi to prešle na „ti“?

SERAFIMA: Ja sam s' tobom na „ti“. Zato što ja takve ne poštujem.

MARGARITA: Dobro, ja ću sa vama na „vi“. Na agresiju ne uzvaćam agresijom.

SERAFIMA: Para izbija. Krompir! To pomaže od svega, da udišeš paru od barenog krompira. (Pauza) Svaku bolest leči. (Pauza) Treba mirođiju dodati u krompir. (Pauza) I puter. (Pauza) Samo, pravi, domaći, ja druge ne uzimam, puni aditiva. (Pauza) Onda – prste da poličeš. (Pauza) Tako treba bariti krompir. A ne k'o ovaj tvoj, klot. (Pauza) O, imate tu i gaziranu vodu, „Pinokio“, kao u detinjstvu! (Uzima flašicu, vrti je u rukama) Znaš kako smo, kao deca, od te flaše pravili anđela, ptičicu? Skinemo etiketu, presavijemo na pola, i, 'op, leti, prava ptica! Leti! (Pocepa etiketu, maše bocom)

MARGARITA: Šta mašete tu flašama?

SERAFIMA: Ne flašama, nego anđelima! Lete oko mene!

MARGARITA: A Petrika ste ostavili zavezanog na ulici?

SERAFIMA: Sedi kod kuće. Hajde, jedi, dok se nije ohladilo.

MARGARITA: Čekam da vi odete.

SERAFIMA: Dobro, nemoj. Kad ostaneš sama, sve ćeš pojesti. I ja kući tako, uvek jedem sama. Ne idem u menze, da me niko ne gleda. Ja tako ružno celog života jedem. A i omatorela sam. Možda mi ispadne neki zalogaj, ili počnem da mljackam. Nemam zube. Nećeš da jedeš?

MARGARITA: Ne uzbuđujte se. Sada će doći moje kolegice i onda ćemo da jedemo. Ja jedem lepo, inteligentno. Ako vama ispada iz usta-to su vaši problemi. Mi se uopšte ne plašimo. Mi lepo jedemo.

SERAFIMA: I pijemo.

MARGARITA: Mi ne pijemo. Mi gucnemo. Mi imamo proslavu. Malo ćemo da pregrizemo i nećemo da mljackamo. Posedećemo malo, bez vas. Vi nećete sestiti za sto.

SERAFIMA: Vi ne pijete. Vi za vrat sipate. (Pauza) Ma neće ti niko doći, ne čekaj.

MARGARITA: Šta?

SERAFIMA: To, to. Otišle obe tvoje kolegice u vikendice. I Tatjana Ivanovna otišla, odvezao je sin, i Natalija Petrovna, nju odvezao unuk. Igra slučaja? Ne bih rekla. A ti nemaš vikendicu. Nemaš sina. Nemaš unuka. Inače bi i ti – okrenula ključ i otišla, zar ne?

MARGARITA: Kako otišle? Zašto? Zaboravile su?

SERAFIMA: Niko nije zaboravljen, ništa nije zaboravljeno. Prosto, ti im ne trebaš, to je sve. One žive u mom ulazu, pratila sam kad' su odlazile i zato došla kod tebe. Znala da ćeš biti sama. Htela sam da gledam kako se mučiš. I, evo, gledam. Zato što ja sve vas mrzim, volim da gledam kad je nekome od vas loše. Ako mu je malo loše, poželim da mu je još gore. Odavno ja posmatram tvoj muzej, posmatram, odavno. A šta, one nisu poslale ni „esemes“, nisu te pozvale, da ti kažu kako neće večaras da loču sa tobom? Da im se jebe za ovaj muzej, jedino si se ti prihevtala za njega, mila moja.

MARGARITA: Zašto ste došli ovamo?

SERAFIMA: Tako da, sa takvom prijateljima, Margarita Serafimovna, neprijatelji vam uopšte ne trebaju.

MARGARITA: Zašto ste došli?

SERAFIMA: A meni se ovde sviđa. Stara kuća. Stajala, trulila tolike godine. Ja živim preko puta, rekla sam vam. Sve sam videla. Pre pet godina, tu visila tabla „Na prodaju“ i broj telefona. Okrenula sam taj broj, rekli, milion dolara. Ovde u centru plac zlata vredni. A posle tu kuću uzeo naš mesni tajkun, k'o bajagi, da napravi muzej od njega. Aha. Vas četiri unajmio, da zamaže oči. Kao, muzej. A u stvari – vi to ne znate, jeli – on to kupio za sebe, ubrzo će sebi muzej tu da napravi. Ovu njegovu kuću sad' uzela opština na izdržavanje, kao, to je gradski muzej, sve mu plaćaju, a to će da bude muzej u čast tog panja i propalice. A posle, ja mislim da će tako da bude, kad on zglajzne, ceo će ovaj krš da šutne u neki podrum, i živeće ovde. Za siću kupio kuću u centru grada. Svaka čast, čovek zna znanje.

MARGARITA: Ko vam je to rekao?

SERAFIMA: Svi to znaju. Samo ti ne znaš. Uh. Što ovde zaudara na buđ. Evo, donela sam i flašu. Pa, kad' ste već alkosi, onda je red da vam se donose takvi pokloni. (*Vadi iz torbe bocu zapušenu papirom*) Sama sam pravila vino. Hoćemo da sednemo, a?

MARGARITA: Ko da sedne?

SERAFIMA: Mi da sednemo.

MARGARITA: Ja vas ne poznajem.

SERAFIMA: Ja sam Serafima Margaritovna, pa rekla sam već.

MARGARITA: A ja Margarita Serafimovna.

SERAFIMA: Da? Igra slučaja? Nisam stekla takav utisak, kako to kažu na televiziji (*Smeje se*)

MARINA: Oni neće doći?

SERAFIMA: Oni neće doći. Ama, već sam ti rekla. Da sednemo?

MARINA: Ali, kako neće doći? Obećali, da proslavimo moj rođendan. I Prvi maj, i Uskrs, i Dan pobjede.

SERAFIMA: Nećete ga proslaviti.

MARGARITA: Ipak neću da uključujem alarm u muzeju.

SERAFIMA: Pa, i nemoj. Evo, da sednemo. Da popričamo. Popijemo. Rođendan ti je? Pa, eto. Ko sa u maju rodio, ceo život će da se maje, znaš to? Pa, kao ti? Ti se, kao, ne maješ? Igra slučaja? Ne bih rekla. Mogu da uzmem krompir? Jel' mlad?

MARGARITA: Ko?

SERAFIMA: Krompir?

MARGARITA: Mladi još nije stigao. Petar Stepanovič ujesen donosi svoj, mlad.

SERAFIMA: A, da, da. Petar Stepanovič. Čuvar, jeli? Da uzmem?

MARGARITA: Da uzmite, šta je tu je...

Sednu.

SERAFIMA MARGARITOVNA uzima krompir iz lonca, viljuškom ga nabada, jede, opeče se.

SERAFIMA: Mlad je ukusniji. Ali, nije loš ni mator. Krompir. Ukusan.

Ćute.

MARGARITA: A ko vam je rekao to za tajkuna?

SERAFIMA: Lep je sto. Lepo postavljen, bogato. A kukaju kako penzioneri malo primaju. Nije malo. A nikog nema. Nikome ti nisi potrebna. Rita, guzica ti skita. Nikome ti više ne trebaš. A, nikad' i nisi. Ofucana torba, olinjala krpara. Samo meni trebaš.

MARGARITA: Zašto ja vama trebam?

SERAFIMA: Da mogu da gledam kako se mučiš, već sam ti rekla! Sedi, isplači se. Meni će biti lakše.

MARGARITA: Ma šta je ovo?! Kakav ste vi to čovek?! *(Pauza)* Ja sam, ipak, sela. Ja kao da sam pod nekom hipnozom. Da me nije udario neki šlog? Neki mikro šlog, pa ništa ne shvatam, a? Mikro šlog. On ima takve simptome, a?

SERAFIMA: Šlog, šlog. Hajde, uzmi, jedi.

MARGARITA: Ili je ovo nekakva hipnoza?

SERAFIMA: Hipnoza, hipnoza, došlo ti do nosa. A da nisu šlog i hipnoza zajedno? Igra slučaja? Ne bih rekla. Jedi, kažem ti.

MARGARITA: Kako to ja tu sedim sa vama, sa Margaritovnom? A? Evo, čak mi se i noge odsekle, ne mogu da ustanem, šta je to?

SERAFIMA: Pređi na „ti“, ne preremaži se. Ja sam Fima, a ti Rita. Jel' tako?

MARGARITA: Kako da ustanem? Ostala sam bez nogu.

SERAFIMA: Rita, Ritice, Rituljka moja draga, evo šta imam da ti kažem – ti se ponašaš kao žena na niskom socijalnom svešču. Shvataš?

MARGARITA: Kao ko?

SERAFIMA: Kao prostitutka.

MARGARITA: Kako to mislite?

SERAFIMA: Tako, tako, tvoja socijalna svest je nula, tropa, duplo golo! Pomažeš muljatoru, lovatoru da ovekoveči svoje ime – aj, aj, aj. Kako te nije sramota?

MARGARITA: Ma ovo je gradski muzej, muzej narodne kulture i literature! Ovo je narodni muzej! Pogledajte koliko su nam iz čitavog grada dovukli eksponata!

SERAFIMA: Aha! Dovukli okamenjena i neokamenjena govna! Sve što im bilo za bacanje!

MARGARITA: Nije tačno! Ja sam stavila objavu na interent i oni su donosili! Tu nije sve na gomili, ovde postoji sistem u izlaganju i prezentovanju eksponata!

SERAFIMA: Aha! Sistem je – nula sistema. Sistem- „daj šta daš“. Sistem –„ovamo prdi, a tamo smrdi“. Sve nabacali na kamaru, ovde vam je kao na deponiji, namontirali vas da to čuvate, a vi , glupače, verujete.

MARGARITA: Ovo je objekat od socijalnog značaja!

SERAFIMA: Ovo je socijalno značajan objekat sa ženama sa niskom socijalnom svešču.

MARGARITA: Ma, odakle vam to?

SERAFIMA: Odatle. Svima bi ti da ugodiš. I još da ti kažem; Petra Stepanoviča ne diraj.

MARGARITA: Šta?!

SERAFIMA: On se napatio. Paćena duša. Devedesetih je bio kriminalac. Bavio se reketom. Robijao osam godina. Tamo ga onaj tajkun i upoznao, na robiji. I posle mu pomogao, uzeo ga pod svoje, a sad ga stavio ovde, jer je postao, kako da kažem – radno nesposoban.

MARGARITA: On je radno sposoban. Šta to lažete?

SERAFIMA: On ima staračku demenciju.

MARGARITA: Nema on to! Vi samo lažete, lažete, to sada, ovog trenutka smišljate , lupetate svašta!

SERAFIMA: Popij još malo, Rita.

MARGARITA: Hvala, neću.

SERAFIMA: Pa, praznik je. Jedi i pij. Pa zar nije sve tvoje? Onda jedi. A Petra Stepanoviča sam ja danas pozvala telefonom i rekla mu da mu je vikendica izgorela – odnosno, da gori i da požuri da spasi šta može. I otišao u selo. Ostavio te. Shvataš?

MARGARITA: Kako izgorela?

SERAFIMA: Tako, lepo, izgorela. Ne stvarno. Otišao posle mog poziva. Predstavila sam se kao komšinica iz sela i da njegova kućica iz snova gori, on otrčao.

MARGARITA: Zašto?

SERAFIMA: Ja moram sa tobom da se obračunam, Rita.

MARGARITA: Ma šta vi hoćete?!

SERAFIMA: Čokoladu.

MARGARITA: Šta hoćete?!

SERAFIMA: Ne diraj ga.

MARGARITA: Koga?!

SERAFIMA: Petra Stepanoviča.

MARGARITA: A ko ste vi njemu? Probušeno sito?

SERAFIMA: Ti, Rita, počinješ grubu igru...

MARGARITA: Pa on će umreti od onoga što ste mu rekli!

SERAFIMA: Misliš? Stvarno? Misliš, može da odapne, jeli? Ne bih rekla. Jak je on čiča. Ali, bilo bi lepo. Da odapne. Biće veselo. Nasmajaću se.

MARGARITA: Šta ste to umislili, niste valjda ljubomorni?

SERAFIMA: Ljubomorna.

MARGARITA: Pa on je star.

SERAFIMA: Pa šta? Šesti.

MARGARITA: Šta?

SERAFIMA: Ništa.

MARGARITA: Star je.

SERAFIMA: Nije star.

MARGARITA: Nikome nije potreban.

SERAFIMA: Meni je potreban.

MARGARITA: Ima ćelu. I dlake mu džikljaju iz nosa i ušiju.

SERAFIMA: Pa šta? Može da stavi periku. A dlake se počupaju.

MARGARITA: Uralski divljak.

SERAFIMA: Nije strašno, nek' je divljak. A to što ti radiš, to je strašno, francuski blud, da tako kažem.

MARGARITA: Ma, šta će mi on, ne treba mi. Meni niko ne treba. Ja odavno već čekam poziv sa neba.

SERAFIMA: Kakav poziv?

MARGARITA: Takav. Samo što nisu pozvali ondande i rekli „spremaj se“.

SERAFIMA: A na koji telefon će da te pozovu? Na ovaj? Neće. Niko te neće pozvati. Mada, bilo bi lepo. Makar bi se nasmejala. Volim kad' umiru. Svaki dan idem u crkvu, gledam opela.

MARGARITA: Meni ga je prosto žao. Ja ga hranim. Sve što ostane kod kuće, ja mu donesem.

SERAFIMA: Mamiš ga.

MARGARITA: Ne!

SERAFIMA: Šta je on, dvorišna džukela, da ga hraniš tvojim ostacima? On je tvoj Petrik, jeli?

MARGARITA: Nije, on je Petar Stepanovič.

SERAFIMA: E, tako je. A nije Petrik. Ti njega hraniš, a on meni pokazuje znake pažnje.

MARGARITA: Kakve znake pažnje, tebi – odnosno, vama?!

SERAFIMA: Takve znake, meni – odnosno vama.

MARGARITA: Pa, kakve?

SERAFIMA: Uvek kad prođem ulicom, on mi uputi neki kompliment.

MARGARITA: Kakav?

SERAFIMA: Kaže „ O, kakav sladak pas!“

MARGARITA: Pa on to kaže psu, a ne vama.

SERAFIMA: Nije. On to hoće da kaže, on pravi aluziju – kad imam tako lepog psa, znači da imam dobar ukus.

MARGARITA: On to kaže iz pristojnosti.

SERAFIMA: Nije iz pristojnosti.

MARGARITA: Bio je pripit.

SERAFIMA: Nije mnogo.

MARGARITA: On, kad popije, može i sa banderom da koketira.

SERAFIMA: Neće sa banderom.

MARGARITA: On se pijan vraćao sa posla!

SERAFIMA: Tako je! A, čuvar, tim pre, bivši bandit, ne sme da pije! A vi ga ovde opijate, sve tri !

MARGARITA: Ma samo čašica, posle posla, to nije opijanje!

SERAFIMA: Čaša po čaša, a za mesec ispadne cela cisterna.

MARGARITA: Dosta!

SERAFIMA: Ja vas sve mrzim, sve, svima sam se svetila, svima sam život zagorčala, i vama ću, svima ću, nakaze, zagorčaću, zagorčaću!

MARGARITA: Zašto?!

SERAFIMA: Sve vas mrzim, gadove.

MARGARITA: Zbog čega?

SERAFIMA: Prosto tako. Tako – rekla sam ti već. Hajde, sipaj. I ja da popijem u vašem brlogu. Zavidim vam, svaki dan ovde lumpujete, a ja-ništa. Hajde, sedi tu, da malo popričamo, drugarice. Znaš, nisam ja samo ovakve muškarce u svoje vreme otimala od drugih žena. Priznajem, svašta je bio u mom životu, iz zlobe, da pokažem tim ženturačama, pa šta onda? Htelo mi se, želela sam da gledam njihovu ljutnju, htela sam da ih izludim, a njih, te, te muškarce, da li sam volela, ne, ne – njih nikada nisam volela. Samo u inat svima sam to radila.

MARGARITA: Ali zbog čega?

SERAFIMA: Zbog toga. I lagala sam celog života, varala i gledala kako oni počinju da mi veruju – i kako sam se samo smejala! Kao glumci na sceni, znaš: glume, igraju, igraju, svi u sali plaču, ridaju, a oni odu iza scene da popuše cigaru i smeju se- opet prevarili budale!

MARGARITA : Serafima Margaritovna, a koliko ima da ste se poslednji put pogledali u ogledalo?

SERAFIMA: A 'što da gledam u njega?

MARGARITA: Zato što je pakao prazan – svi zlodusi su na zemlji.

SERAFIMA: Šta?!

MARGARITA: Vi ste jedna zla starica, da ne kažem veštica. Vi lažete da ste bili uvek takvi? Sigurno ste tek sada, pred smrt, posatali takvi?

SERAFIMA: Pred kakvu smrt? Kakva smrt?! Ja tek što sam počela da živim. Ne sahranjuj me grobarko-govrnarko!

MARGARITA: Ispada da ste vi žena sa niskom socijalnom svešču, a ne ja.

SERAFIMA: Oh, mila moja, nemaš ti pojma kako se tvoj pastuv mota oko mene, šta mi radi! Nemaš ti blage veze! Ne, nije seks ono što ženi treba. Ako to ne znaš, ja ću te naučiti. Bog j je ženu napravio od Adamovog rebra. I, zato, ženi i treba jedna stvar: da se svom muškarcu uvuče pod mišku, sa se ušuška, da zatvori oči i zaspi tako, više joj ništa ne treba. Uz njegova rebra da se privije i zaspi, i to je sve.

MARGARITA: Privijali ste se?

SERAFIMA: Privijala. Noću, po mraku, pribijala se i bila ona prava, plakala uz njegova rebra. Ne, ne odistinski plakala. Glumila, pravila se. Grejala se. Jednostavno, tako je toplo pod muškim pazuhom, znaš li to?

MARGARITA: Ne znam.

SERAFIMA: Znam ja da si ti matora frajla. Babadevojka. Ceo život sama. Plašila se da onome koga voliš kažeš da ga voliš. Plašila se da slažeš. Nisi verovala da je to istina. Da je ono pravo. Ceptela i mučila se. I ćutala, nisi govorila. Eto, zato si, ćurko, i ostala sama kao panj. Kraj razbijenog korita, u smrdljivom muzeju oligarha-oligofrenićara, sediš sama i ćuvaš mamutovo govno. Zar nije tako?

MARGARITA: Znaći, tako – zato ste došli ovamo? Da mi pokažete koliko sam loša i kakva sam glupaća?

SERAFIMA: Zato, naravno. Hoću da ti kažem, pevaš pesmu sa entuzijazmom al' ti je glas mnogo loš. I, muškarcu da se ušuškaš pod mišku, nije ti to kao da guraš potkošulju u gaće. Ti to ne umeš. A ja sam umela. Ja mogu. Hajde da popijemo po jednu.

MARGARITA: Neću sa vama.

SERAFIMA: Dobro, pevaj, pevaj dalje, svi pevaju, samo los ne ne peva, smetaju mu rogovi.

MARGARITA: Slušajte, odakle vam svo to đubre od reći, sav taj verbalni otpad, gde ste to pokupili, kao da ste neka robijašića?

SERAFIMA: Ma pusti to, nego, da popijemo po jednu. To su samo moje poslovice! Pij, kažem ti!

Piju.

Ćute.

MARGARITA: A gde su svi oni?

SERAFIMA: Ko?

MARGARITA: Pa ti, koji su vas napravili od rebra?

SERAFIMA: Gde su. Gde. Prdnuli u ćabar. Pet sam muževa imala. Pet. Zato što Bog voli Trojicu, a Lenjin petoletku! Bila sam lepotica. Ne veruješ ali, bila sam. Kućka sam bila. Imala sam pet muževa.

MARGARITA: I, šta? Svi poumirali? I nemate uz koga da se ušuškate?

SERAFIMA: Pogodila si. Može se reći, crna udovica. A sada već, sad mi se mnogo i ne ušuškava. Živim od uspomena. Sedim, prisećam ih se, smejem se. Sve ih mrzim. U redu je to, a? Nije?

MARGARITA: A šta će vam onda Petar Stepanović?

SERAFIMA: Za kolekciju. Biće šesti! Igra slućaja? Ne bih rekla.

MARGARITA: Meni u inat?

SERAFIMA: Pogodila si, opet. Kad ovako lepo ćaskamo, evo ti još neki poklon za muzej. Voliš poklone? Neću da ti prodam, ovo je na poklon!

Kopa po torbi.

Evo, krstić mog prvog muža. Evo, pozlaćen sat mog drugog muža, pa šolja trećeg, pepeljara ćetvrtog, evo upaljać od metka petog, on bio prvoborac, od njega mi ostala dobra penzija –oh, lepo smo živeli!

MARGARITA: I gde ćemo mi sa svim tim?

SERAFIMA: Možete muzeju da promenite ime u „Muzej muževa Serafime Margaritovne“. (Smeje se)

MARGARITA: Zbog čega ste došli?

SERAFIMA: Stvarno treba promeniti ime! Bila ih petorica. Ako promenite ime, red ima da se otegne, eno, čak tamo, do mosta. Svima će biti zanimljivo da pogledaju takav rekord, za Ginisovu knjigu.

MARGARITA: To je knjiga idiotskih dostignuća, Serafima Margaritovna.

SERAFIMA: Ne zavidi, Margarita Serafimovna. Još ću ti eksponata ja doneti.

MARGARITA: Ovo je noćna mora. Treba krenuti kući. Stvarno, niko nije došao. Serafima Margaritovna ih je sve oterala. Hvala joj. Sama sam za stolom.

SERAFIMA: A ja se ne računam?

MARGARITA: Ja sama. Baš kao i čitavog života.

SERAFIMA: Pa, valjda si nekad' nekog volela?

MARGARITA: Glupača, naspremala sam tu, kao za svadbu. Hvala ovoj ovde, što ih je sve rasterala. I ovako u mom životu nema nikave radosti, ona još i dodala. Bili ostaci, mrvice života, ona i to ukrala.

SERAFIMA: Ja vas sve mrzim, sve, svima sam život zagorčala, tako sam vam zagorčala, i još ću, gadovi, opet ću, zagorčaću, zagorčaću! Nemoj tako tragično i teatralno. Evo, jedemo. I sve je u redu. I nikoga ja nisam oterala. Da su hteli, došli bi. Znači, nisu hteli. A 'što da dolaze kod tebe? Ti si gnjavatorka, znam ja to. Sediš, prisećaš se svakojakih besmislica iz svog života. Pričaš, pričaš, ne prestaješ. A njima neprijatno da ti kažu da ućutiš i ne prisećaš se tih raznih krševa iz svog života.

MARGARITA: To su moji fajlovi sećanja. Ne dirajte.

SERAFIMA: Ma kakvi fajlovi, šta ponavljaš jedno te isto?

MARGARITA: Vi to ne razumete.

SERAFIMA: Ma jeste, ko sam ja da razumem.

MARGARITA: I niko ne razume, o čemu ja razmišljam.

SERAFIMA: Pametan traži uzrok nesreće u sebi, a budala u drugima. Kapiraš moju misao?

MARGARITA: Shavatam. Znači – ja sam budala.

SERAFIMA: Još kakva. Budala sa niskom socijalnom svešću. Pijem u tvoje zdravlje. Oh, pa ja zaboravila, donela sam još i štrudlu, sad' ću!

Kopa po torbi.

MARGARITA: Ne treba. Nemamo je gde, moraćemo da je bacimo.

SERAFIMA: Ama, prava štrudla! Nije okamenjena! Sve ćemo da pojedemo. Do jutra ima da bančimo, pustićemo muziku, igraćemo, eno, u one kostime ćemo da se presvučemo,a? Da zapamtiš ovaj dan, zauvek. To jest, tvoj jubilej. „Ovo je dan Pompeje! U prah se pretvori sve!“..

MARGARITA: Ta vaša torba, ona nema dno? Tamo je možda i neki bager, neki „kalašnjikov“, Ajfelova kula – šta još ima tamo? Mantil, leteći ćilim, ima li i toga?

SERAFIMA: Da. Tu je i mantil, i ćilim-avion. Sve svoje sa sobom nosim. Svi moju skupljači prašine su tu, svi pokloni, čitavo nasleđstvo od muževa. Sve ću da razdelim.

MARGARITA: Spremaš sa da umreš?

SERAFIMA: Ne, ne da umrem. Malo hoću da budem dobra, da ne budem zla.

MARGARITA: Lažete.

SERAFIMA: Da. „Kasno Sonja popi lekovitu vodu, bubrezi se spremili da odu!“ Hoćemo još po jednu?

Piju.

MARGARITA SERAFIMOVNA uzme parče štrudle.

Jede, njuška štrudlu.

Kako lepo miriše štrudla. Na hleb. Majka pekla takav hleb u našoj kući na selu. Isto tako mirisalo. A komšije kupovale hleb. I meni se činilo da je taj hleb iz prodavnice sto puta bolji. Mama ode na posao, a ja kod komšinice, ponese naš hleb i menjam ga sa njom za kupovni. Glupača.

SERAFIMA: Jeste, glupača.

MARGARITA: Vaša štrudla miriše baš tako.

SERAFIMA: A, po tebi, na šta treba da miriše? Pa na hleb miriše. A tu kod tebe u muzeju miriše na prašinu i memlu.

MARGARITA: Pa da. Miriše na nešto teško ali prijatno. Kod bake na selu bila zemljana kuća. U njoj isto tako mirisalo. Od zemlje, od koje je bila sagrađena. Zidovi bili zemljani, u polju pravili nepečene cigle, donosili, zidali. A onda oblepili blatom. Toplo bilo u toj kući. Mala, dve sobice, peć, patos, to je sve i svima je bilo dovoljno.

SERAFIMA: I moja baka imala istu takvu kuću.

MARGARITA: Sinoć sam se vraćala kući, prošla kraj benzinske pumpe i odjednom osetila miris benzina. Stala sam. Stojim i udišem miris. A već pada mrak, sunce zašlo. Proleće je ove godine prohladno. Stojim tako, i udišem taj miris.

SERAFIMA: Ala si se raspričala. Dosadno ti samoj, jel' da? Vidi kako ti čašica razvezala jezik, a? I, šta je onda bilo?

MARGARITA: Stojim tako. I odmah sam se setila kako me otac vozio u svom kamionu. Vozio je pšenicu u silos, vodio me, ja mala. Da li je to bilo, ili ne? Nije bilo, čini mi se, sanjala sam. A još, lepo miriše na strugari. Ona je nakraj šume, dovoze drva, tek posečena, spremaju za zimu. I tamo me otac, tako malu, vodio. Muškarci i otac stružu drva, a ja su šumarku skupljam pečurke. Staneš kraj breze, gledaš gore njene listove, a u daljini se čuje šum testere, drveće pada, krše se grane. A onda svi sa strugare na vatri nešto kuvaju. Tako je tiho, tiho. Pucketaju grane u vatri.

SERAFIMA: Već sam zaboravila tu reč – strugara. Da, stvarno, strugara. Tako se zvala. I kod nas je to billo.

MARGARITA: A još lepo mirišu sveže pokošena trava i kafa. Trava, to je kao da je kiša maločas prošla. A kafa, to je jutro, novi dan, nekakva promena, ustaj, kreni, smeši se – a oko tebe, kao da su svi ujutro popili ricinus.

SERAFIMA: Ja ne pijem ricinus.

MARGARITA: Tako, stojim sinoć kraj benzinske pumpe, već starica, a suze same, teku, teku. Okrenem se: veče, mesec mlad, oblaci na nebu skrivaju ostatke sunca, oni su nekako crvenkasto-plavi, ti oblaci, i sve je zamrlo, primirilo se, naokolo je tiho, tako tiho... Gospode, kako mi je odjednom bilo lepo. Kako je život lep. I tada sam pomislila, kada budem umirala – setiću se tog trenutka. Setiću se kako sam stajala na pumpi, kako je mirisalo na benzin, kakvi si bili mesec i nebo.

SERAFIMA: Opet je sve zamrlo do jutra. Da.

MARGARITA: Trava na senokosu, tata u kamionu, strugara u šumi, kafa – čitavo, čitavo moje detinjstvo. Gde je sve to otišlo, gde je nestalo? Nebo crvenkasto-plavo, zalazak, prolećni vazduh, pred veče oštar, mirišljiv, miriše na pahuljice. I komadići leda krckaju pod nogama, u baricama.

SERAFIMA: Krckaju, da.

MARGARITA: A gde je sve nestalo?

SERAFIMA: Šta?

MARGARITA: Pa, eto, sve to, to što mi se sinoć desilo kraj pumpe?

SERAFIMA: A šta ti se desilo? Krenula, malo stajala, otišla. Sve je bilo samo u tvojoj glavi, i nigde više. Smislila tragediju i komediju, Šekspirovu dramu sa strastima, a niko to nije video i niko ne zna za to što pričaš, zato što je sve to samo u tvojoj glavi. Igra slučaja? Ne bih rekla. Shvataš?

MARGARITA: Pa dobro, da li će to, to iz moje glave – hoće li ono negde pasti, negde ostati? Hoće li negde ostati, ili ne? U neki fajl sećanja, hoće li se smestiti u njega, ili neće?

SERAFIMA: Kakvi fajlovi sećanja? Šta tu izvodiš?

MARGARITA: Pa, negde bi morala da bude nekakva riznica, neko skladište, u kome su sve, sve naše misli, sve što smo videli, saznali za života, iskusili, sve to negde treba da je sačuvano, ili ne? Trebalo bi da postoji tako nešto?

SERAFIMA: Kakvo skladište? Samo jedna čašica, a vidi kakva je... Eto, zato tvoje kolegice i nisu došle, zato što lupetaš te besmislice.

MARGARITA: A vi nikada niste razmišljali o tome?

SERAFIMA: O čemu, radosti moja?

MARGARITA: Gde se čuvaju naša sećanja?

SERAFIMA: Nemam ja čega da se sećam i ne treba mi da čuvam svakojake gluposti. Ja sam zaboravila. Ja uvek idem napred, ne osvrćem se. I nemoj od mene da praviš babu. Ako si ti matora, ja nisam. Šta ti je, kao da se opraštaš sa životom?

MARGARITA: A ne bi trebalo?

SERAFIMA: Ne bi. Još je sve pred nama, još sve tek počinje. Ja nemam zbog čega ta čekam poziv s' neba, neću sebe da sama u ćosak sateram.

MARGARITA: Pa da. Pa još toliko gadosti ljudima može da se napravi. Da im se još svašta slaže. Da se zavade, zakrve među sobom.

SERAFIMA: E, to je dobro, Margo! Nek' se krve, i onako sede po kućama, dosadno im. Bar nekakav život da imaju.

MARGO: Kakav je to život?

SERAFIMA: Takav, život.

MARGARITA: Gde su zakopani ti fajlovi?

SERAFIMA: Evo je opet! Ma šta si navalila, Boga ti?! Kakvi te fajlovi spopali?!

MARGARITA: Postoje te fascikle, u njih možeš mnogo da staviš, naguraš, odložiš.

SERAFIMA: Ne razumem se ja u kompjutere. Ne visim na internetu. To su sve đavolja posla. Satanizam. Zombiranje ruskog naroda.

MARGARITA: Fajlovi, shvatate? Kao u onim našim drvenim lutkicama, u „babuškama“. Jedna fascikla, otvoriš, a u njoj druga, a u drugoj, treća. Jedna velika, glavna, kao život – a u njoj možeš milion, možeš milijardu manjih da sakriješ. Pa mora da se negde čuvaju ti fajlovi sećanja. Ja uvek razmišljam tako: a to što su videli i znali, moja baka, moja mama, moj tata i deda, zar to više ne postoji na ovom svetu? Gde se zaturilo sve to, to što su oni svakog dana gledali svojim očima? Nije moglo sasvim, potpuno da propadne, da ode, da iščili, da se raspe, nestane? Nije valjada da sve to što su videle njihove oči i srca, da je sve iščezlo zajedno sa njima, isparilo, otišlo negde u prazninu? U nigdinu. Možda se ipak negde čuvaju ti fajlovi sećanja?

SERAFIMA: Tetka, ti buncaš.

MARGARITA: Ne, stvarno. Mislim ovako: a šta su razmišljale moje bake, moja majka, šta im je ostalo u sećanju? One mi skoro ništa nisu govorile o tome, o svom životu. A on je bio jednostavan, običan. Pa, običan život obične ruske žene: ustaje, nahrani stoku, skuvaj deci i mužu, čitav dan radi, a uveče –muž. O čemu je razmišljala moja baba Tanja dok je ujutro ustajala, ložila šporet, pekla hleb, kuvala ručak za čitavu bulumentu? O čemu je razmišljala? Šta su videle njene oči? Niko ne zna da kaže. Nema takvih fajlova sećanja.

SERAFIMA: Ona čaša te dokrajči...

MARGARITA: Baba Tanja je imala kuću od nepečene cigle, naš deda je bio ćutljiv, neveseo ćovek, stolar, ćitavog života samo radio, kopao bunar, posadio brezu u bašti, jedanesetoro dece napravio. I to je ćitav njegov život. Ona je uvek ustajala u pet ujutro, išla da pomuze krave, razlivala mleko, i poćinjabo je dan,

dan u kome je neprestano radila, trčala, mislila na nas, decu. A gde su njeni fajlovi sećanja? Sigurno ih nema i ne može da ih bude. Nema fajlova sećanja milijardi ljudi koji su živeli. Nisu se sačuvali mirisi, pramenovi boja, svetlosti tog vremena – to nigde nije ostalo. A u kom fajlu je zvonce tramvaja, žamor sa ulice, udaljeni lavež psa, kako sve to ostaviti za večnost? Nije valjda sve to samo vazduh, nije valjda da niko to nije ulovio, nije sačuvao? Zašto je sve to onda bilo, kada je tako nestalo, a?

Ćute.

SERAFIMA: Ja vas sve mrzim, sve, gadovi, svima sam život zagorčala, i opet ću, svima vama, zagorčaću, zagorčaću!

MARGARITA: Zašto?

SERAFIMA: Mrzim vas, sve vas mrzim, bednici.

MARGARITA: Zbog čega?

SERAFIMA: Prosto tako.

MARGARITA: Zašto?

SERAFIMA: Dobro, slagala sam. Ne dovodi me do suza, a i ti nemoj da mi tu cmizdriš. Nisam mislila da će tvoj rođendan bez gostiju baš ovoliko da te da te raspekmezi. Samo mi fali da mi odapneš ovde, pa posle ja da budem kriva.

MARGARITA: Šta si slagala?

SERAFIMA: Slagala, to. Nisam zvala Petra Stepanoviča, odakle mi njegov broj? Jednostavno, ne trebaš mu. A i on meni ne treba. A i o tvojim koleginicama, ništa ne znam. Možda će i doći sada, možda samo kasne. I on će doći.

MARGARITA: A zašto?

SERAFIMA: A zato. Sve sam ti slagala. Slagala da imam Petrika. Nemam nikoga. Nijedno živo biće mi se ne održi u kući. Nemam čak ni bubašvabe. Čak ni cveće u prozorima mi ne raste, odmah uvene. A živim na sunčanoj strani. Od svanuća mi sunce sija, pravo u krevet. A ja se budim, a tu, evo ovde, u ovoj rupi ispod grkljana, tu - sve puno suza. I u snu plačem.

MARGARITA: Plačete?

SERAFIMA: A ti mislila, ne? Mislila – ja sam zmija, a? Aha. Jeste. Slagala sam te da je vezena maramica stara. Đavola stara, kineska, sa buvljaka. Sintetika. Mislila, hajde, makar nešto lepo u kući da bude. Raširila je na stočič, a posle sklonila. Ne pomaže. I da sam štrudlu sama ispekla, i to sam slagala. Kupila. Nisam napravila. I, uopšte, ja u životu nisam ništa napravila. I, uvek, sve, svima, sam samo lagala. Zašto – ne znam. Uvek sam nešto izigravala. Neko mi je rekao da se to naučno zove „bipolarni poremećaj ličnosti“.

MARGARITA: Pa jeste. To se tako zove.

SERAFIMA: Rita, znaš, samo jednom u životu je bilo pravo, ne laž. Kad' sam živela sa prvim mužem. Kratko smo živeli, umro je. Samo godinu dana. Ja sam ga tako volela. Sada sam odjednom shvatila kako

sam samo njega volela celog života, samo se njega sećala. Mlad momak bio. A juče ušla u crkvu, tamo opelo. Prišla kovčegu i, odjednom, vidim, on leži u njemu. On, mlad. A ja ga odavno sahranila. A on opet i opet umire. Opet, i opet sahrana, opet i opet leži u kovčegu. I ja shvatam da to nije on, već neki drugi mladić, umro, svi oko mene ridaju, a ja se motam oko njih, gledam, i ne znam šta je to sa mnom. Da li to gubim razum? Gde si ti sada, Serjoža moj, u kakvim rajskim odajama sediš, da li me tamo čekaš, mili moj? Pa ja ću tamo biti sa njim isto mlada, zar ne? Pa reci, Margarita, biseru naš?

MARGARITA: Da, mlada. Svi ćemo tamo zauvek biti mladi.

SERAFIMA: Sigurno me tamo čeka. Vreme je da odem. U čemu mi prođe ovaj život, u čemu? Stara luda.

Ćute.

MARGARITA: Vi sada sve to lažete. Lepo ste to smislili.

SERAFIMA (smeje se): Pa naravno! Lažem. Ja sam glumica. Hoću da ti zaplačeš, da ridaš, a ja ću da se kezim, kao kobila. Volim kada je nekome loše.

MARGARITA: Nikoga vi niste voleli, Serafima Margaritovna, nikada! Samo sebe. I sedite tu, slinite, glumite, a ja vidim da lažete. Uopšte mi vas nije žao. Trebalo je da rađate decu, glupača ste vi. Žena sa niskom socijalnom svešću.

SERAFIMA: A 'što ti nisi rodila?

MARGARITA: Zato što sam i ja glupača. Kao i vi.

SERAFIMA: Šta, trebalo je da se kotimo, kao mačke? Tako bi bilo bolje?

MARGARITA: Šta sam ja, Gospod Bog? Ne znam. Odlazite.

Ćute.

SERAFIMA: Dobro, idem ja. Niko nije došao. Ali, ja sam svoje dobila. Lakše mi na duši. Gledala sam tebe, tvoje cviljenje. (*Ćuti*) Kako mrzim sve te vaše muzeje. Uzela bih kantu benzina i sve zapalila. Sve mrtvo, sve leži ispod stakla, ne smeš ništa ni da pipneš. Mrzim. Mamutovo govno.

MARGARITA: Ništa i nikoga niste voleli i ne volite.

SERAFIMA: Sve mrzim. Lagala sam i do kraja ću lagati. Eto, i kad umrem – biću u sanduku, svi će doći, a ja ću da skočim, do plafona, da viknem „Ala sam vaš zajebala, mamlazi!“

MARGARITA: Nećete imati kome. Neće niko doći.

SERAFIMA: Baš me briga, neću ja da nosim sopstveni sanduk. Doći će. Pa, trebaće nekom' moj stan. Znaš li ti da se u životu svi dele na dve kategorije: jedni lude od ljubavi, mislim, vole nešto – a drugi vole pare. I gotovo. Dve ljubavi postoje na svetu, samo to ljude pokreće. Samo to pokreće. Jedan idiot je zaljubljen u neki posao, a drugi idiot je zaljubljen u pare. Oba su zaljubljena. Ali na različit način. I gotovo. Tako da će doći. Da sve podele, da razvuku. A testament neću da napišem. Neka se svađaju, nek' se krve, otimaju.

MARGARITA: Lepo. Kada bih mogla tako. Da skočim i viknem. Neće moći. Pakao je prazan, svi zlodusi su na zemlji.

SERAFIMA: Da, da, našla si đavola, glavom i bradom, to sam ja! Pusti to, ne dram! Svima ću ja vama prijave da napišem, i gradonačelniku, i komunalnom, i sanitarnom, ja idem stalno po tim rajevima, na ne po paklu! Ja sam svuda gde mi se ne nadaju, kraj vrata, pred otvaranjem, iza ćočka, uz šalter, pored čuvara, ja sam uvek prva u redu, eto ti! Neću ti dati mira!

MARGARITA: Pa, ne moraš.

SERAFIMA: Ja sam se na svakog žalila i žaliću se! Komšije odozgo lupaju klompama, meni u inat – ja pišem. Devojke narkomanke se motaju u ulazu, u kratkim suknjama, neke barabe se deru ispod prozora, piju pivo- ja pišem! Zaudara na mačju pišačku od komšinice preko puta! Pišem! Svi mi smetaju, ne daju da živim! Svi mi, evo, ovde, ovde mi stoje! Svi su lopine, fukse, ološ, đubrad, stoka! Ja pišem! Neću sa sedim i gledam ih, kako se tu raspištoljili i ne daju mi da mirno živim! Ujutro, kad ustanem, sednem i pišem prijave. I protiv vas ću napisati, protiv vašeg usranog muzeja, sto prijava ću da napišem! Sada sam sve videla i shvatila, nećete moći da mrdnete! Ja sam došla ovde po zadatku, da vas iznutra sve vidim i upoznam! I sada ću da napišem! Sve ću da uradim da vas zatvore!

MARGARITA: Lepo sam rekla: zla veštica, Baba Jaga, mišomorka, Grdana. Piši.

SERAFIMA: I gore, Margarita Serafimovna, mnogo gore, sto puta gore! To sam ja! Još grđe! Još nisu smislili čoveka, kao što sam ja!

MARGARITA: Vidi se.

Ćute

Ko je mogao da se oženi vama? Pa sa čovekom treba živeti, ustajati svako jutro, nešto pričati, a kada je pun zlobe – kako možeš da pričaš s' njim?

SERAFIMA: Nekako smo pričali ujutro. A šta ti misliš, da smo ćutali?

MARGARITA: Jeste li se vi nekome dopadali? Pa, mislim, delujete kao da ste polili ricinus, i priteralo vas?

SERAFIMA: Ne budi prosta! Ti si pravi ricinus! Daću vam ja ricinus, nećete stići gaće da smaknete! Ma, buldožerom ću ja na ovu vašu kuću! Ukrašću negde buldožer i doći ću. Zbrisaću vas sa lica zemlje. A, udavala sam se iz računa, draga moja. Jedan mi ostavio stan, drugi vikendicu, treći, ne sećam se šta, posude, tako nešto. Četvrti – evo ovaj mantil, valjda. Meni ne treba mnogo, samo da nešto malo učarim – i to je dobro, a oni nek' idu na onaj svet, mrzim ih!

MARGARITA: A, Sergej, kažeš, šta si od njega uzela? Mislim, taj tvoj prvi muž?

SERAFIMA: Ma, stvar je u tome, što od njega ništa nije ni imalo da se uzme, đavo ga odneo.

MARGARITA: Znači, niko te tamo ni ne čeka, ti si obična glupača. Nikome ti tamo nisi potrebna. I opet i opet lažeš. Da se sažale na tebe. A niko se neće sažaliti.

SERAFIMA: Čekaju. Mene tamo svi čekaju. Sa hlebom i solju. Čekaju, ne mogu da dočekaju. A pogledaj sebe, matora ruino. Evo ti, to ti je od mene, kad' već nemam testament, evo ti, pačavra, za ovu tvoju grobnicu, za tvoj muzej, bušna cediljka, evo ti i novogodišnja zvezdica i još- kad si već toliko laprdala o babuškama, evo ti i jedna babuška – evo ti fajlova sećanja! Jedna velika, a u njoj sto manjih, sedi tu i otvaraj. Vadi jednu iz druge. Traži tamo poslednju, kakvo tamo sećanje u njoj čuči, samo ti traži!

MARGARITA: Meni je vas žao.

SERAFIMA: A, još i ovo! Potkošulja, bela, Sergejeva! Vratio se iz vojske i ostavio mi tu potkušulju. Tako i ležala sto godina. Htela sam da brišem patos sa njom. Neka, daću je tebi! Evo! Stavi je pod staklo, neka je svi gledaju! Vidi je, kako se samo našminkala, nabacila hemiju, sedi, pečurka, nekog' čeka. Koga čekaš? Petra Stepanoviča? Daj Bože, odapeće! Otići ću u crkvu, zapaliću naopačke sveću, da što pre umre. Da ništa ne dobiješ.

MARGARITA: Nečeš ga onda ni ti dobiti.

SERAFIMA: Niko ga neće dobiti. I ako.

MARGARITA: Ali, zašto, zbog čega?

SERAFIMA: Ma, ni zbog čega, ni zbog koga. I, još nešto: ja nisam Margaritovna, ja sam Mihajlovna! I nisam Serafima, nego Natalija! A Bugare mrzim! Ja vas sve mrzim, svima sam život zagorčala, tako ću vam zagorčati, videćete, uvek ću vam zagorčati, gadovi, zagorčaću, hoću, zagorčaću!

MARGARITA: Zašto?

SERAFIMA: Sve vas mrzim, gadovi.

MARGARITA: Zbog čega?

SERAFIMA: Samo tako. Zašto samo ja jedna treba da budem nesrećna? Neka svi budu takvi. Neka budu svi!

Plače.

Odlazi.

MARGARITA SERAFIMOVNA sedne za sto, jede štrudlu, vrti u rukama „babušku“.

Parče štrudle joj ispadne na pod.

MARGARITA ga posmatra.

MARGARITA: Kako ja ružno jedem... sve mi ispada iz ruku, kruni se...

Uzima belu vojničku košulju.

Položi je na kolena.

Plače.

Tama.

Zavesa.

K R A J

Jekaterinburg, 9. maj 2019.

